

FACTSHEET Maatschappelijke Kosten- en Batenanalyse (MKBA)

Niek Mouter (www.mkba-informatie.nl), maart 2013

Deze factsheet zet beknopt¹ de informatie over de MKBA voor u op een rij, die relevant is ter voorbereiding op een bijeenkomst waar (het toepassen van) de MKBA een rol speelt.

Een MKBA schat welvaartseffecten in

Een MKBA probeert de (positieve en negatieve) effecten van een project (of beleidsoptie) op de welvaart van Nederland in te schatten. Het gaat hier niet alleen om financiële kosten en baten, maar ook om maatschappelijke effecten zoals effecten van een project op geluidsoverlast of de natuur.

Waarbij kan de MKBA hulp bieden?

- Verbeteren van een project;
- Prioriteren binnen een programma;
- Bekijken of het verstandig is om een project uit te voeren;
- Vergroten van begrip voor een project.

Valkuilen bij het gebruik van de MKBA

Een eerste belangrijke valkuil is het gebruik van de MKBA als allesbepalend (heilige graal) in de besluitvorming. In dit geval onderkent men de beperkingen van het instrument onvoldoende.

Een tweede belangrijke valkuil is het neerzetten van de MKBA als 'waardeloos instrument', waardoor men de voordelen van het instrument onvoldoende onderkent.

Genuanceerd gebruik van de MKBA geniet de voorkeur. Voor genuanceerd gebruik van de MKBA (ook wel deugdzaam gebruik) moet men op de hoogte zijn van de voordelen en de beperkingen van het instrument.

Belangrijkste voordelen

1. MKBA biedt **in orde grootte** inzicht in de verschillende welvaartseffecten van een project en **in orde grootte** in de baten-kosten verhouding van een project. De MKBA maakt duidelijk wat het

project ongeveer kost voor de belastingbetalers en wat het hen oplevert. Gevolg hiervan is dat projecten die zeer onvoordelig zijn voor de belastingbetaler minder snel doorgaan.

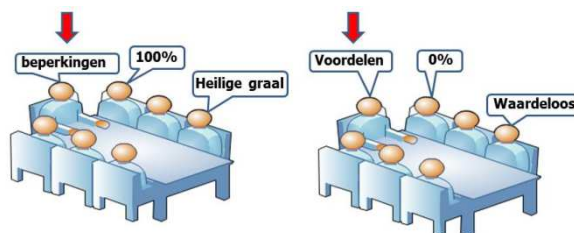
2. De MKBA dwingt politici om subjectieve argumenten *'dit project is fantastisch voor de concurrentiepositie van Nederland, dat snapt iedereen'* te objectiveren. De MKBA helpt om te bepalen of de stelling van de politicus een verkooppraatje is of een terechte claim.
3. De MKBA helpt om projecten te verbeteren: onrendabele onderdelen eruit, baten optimaliseren.
4. De MKBA vergroot de transparantie en controleerbaarheid van de overheid.

Belangrijkste beperkingen

1. Een MKBA studie is altijd **onvolledig**. De MKBA neemt veel welvaartseffecten mee, een aantal welvaartseffecten is echter niet in te schatten.
2. De uitkomsten van effectinschattingen in de MKBA zijn zeer onzeker. Een baten-kosten verhouding van 0.9 verschilt nauwelijks van een verhouding 1.1.
3. Lastig te schatten effecten (bijvoorbeeld op natuur) hebben snel een zwakkere positie in het MKBA-rapport.

Genuanceerd gebruik van de MKBA in discussies

U kunt genuanceerd gebruik van de MKBA stimuleren door de MKBA-beperkingen te benadrukken in een discussie waar andere deelnemers het met name hebben over MKBA-voordelen en 'de MKBA als heilige graal' en door juist de MKBA-voordelen te benadrukken in een discussie waar deelnemers het met name hebben over MKBA-beperkingen en 'de MKBA is waardeloos'.

¹ Voor een nadere uitwerking van de punten in deze factsheet zie: www.mkba-informatie.nl.